

**Bioetičko obrazovanje i
razvijanje stavova za živi
okoliš**

OBRAZOVNI MATERIJALI

Erasmus+

OBRAZOVNI MATERIJALI

Autori: Antonio Kovačević, Marija Kragić

Prevoditelji: Duje Drago Jurković, Josip Guć

Naslovna fotografija: Pexels Pixabay

Zahvale:

Zahvaljujemo svim učenicima, nastavnicima, profesorima, istraživačima, i svima ostalima koji su sudjelovali u projektu i koji su sa svojim idejama, povratnim informacijama i ohrabrenjima doprinijeli u stvaranju ovog dokumenta.

Autorsko pravo:

Materijali se mogu koristiti u skladu s: Creative Commons Licencom Nekomercijalno dijeli pod istim uvjetima

Izjava o odgovornosti:

Ovaj projekt je financiran uz potporu Europske komisije, Erasmus+ programa i Hrvatske nacionalne agencije za Erasmus+ Agencija za mobilnost i programe Europske unije. Ova publikacija odražava stavove samo autora, a Komisija se ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu koja se može sastojati od podataka sadržanih u njima.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

AGENCY FOR
MOBILITY AND
EU PROGRAMMES

beagle
Bioethical Education
and Attitude Guidance
for Living Environment

1. KAKO KORISTITI EDUKATIVNE MATERIJALE

U rukama držite rezultat drugog intelektualnog rezultata projekta BEAGLE – Bioethical Bioethical Education and Attitude Guidance for Living Environment (Bioetičko obrazovanje i razvijanje stavova za živi okoliš). Projekt okuplja partnere iz Hrvatske, Slovenije, Italije i Grčke, pod okriljem Erasmus+ platforme, sa zajedničkim ciljem promicanja bioetičkog obrazovanja, razvijanja kritičkog razmišljanja i općenite promjene stava prema boljem razumijevanju našeg okoliša.

U nastavku dokumenta ćete pronaći podjelu obrazovnih materijala prema dobnim skupinama djece i mladih te prema metodama koje se koriste u obrazovnim materijalima. Svi materijali su detaljno opisani „korak po korak“ i kreirani na način da promiču interaktivnu raspravu i kritičko mišljenje među mladima o bioetičkim temama.

Svi materijali, među ostalim, imaju naznačenu dobnu skupinu djece, vrijeme trajanja i broj sudionika. **To ne znači da se morate striktno držati napisanoga, već materijale možete prilagođavati potrebama grupe.** Materijali su dizajnirani kao samostalna obrazovna pomagala te su namijenjeni da pruže opće okvir iz kojeg možete izabrati pitanja i aktivnosti koje najbolje odgovaraju vašoj grupi i vama.

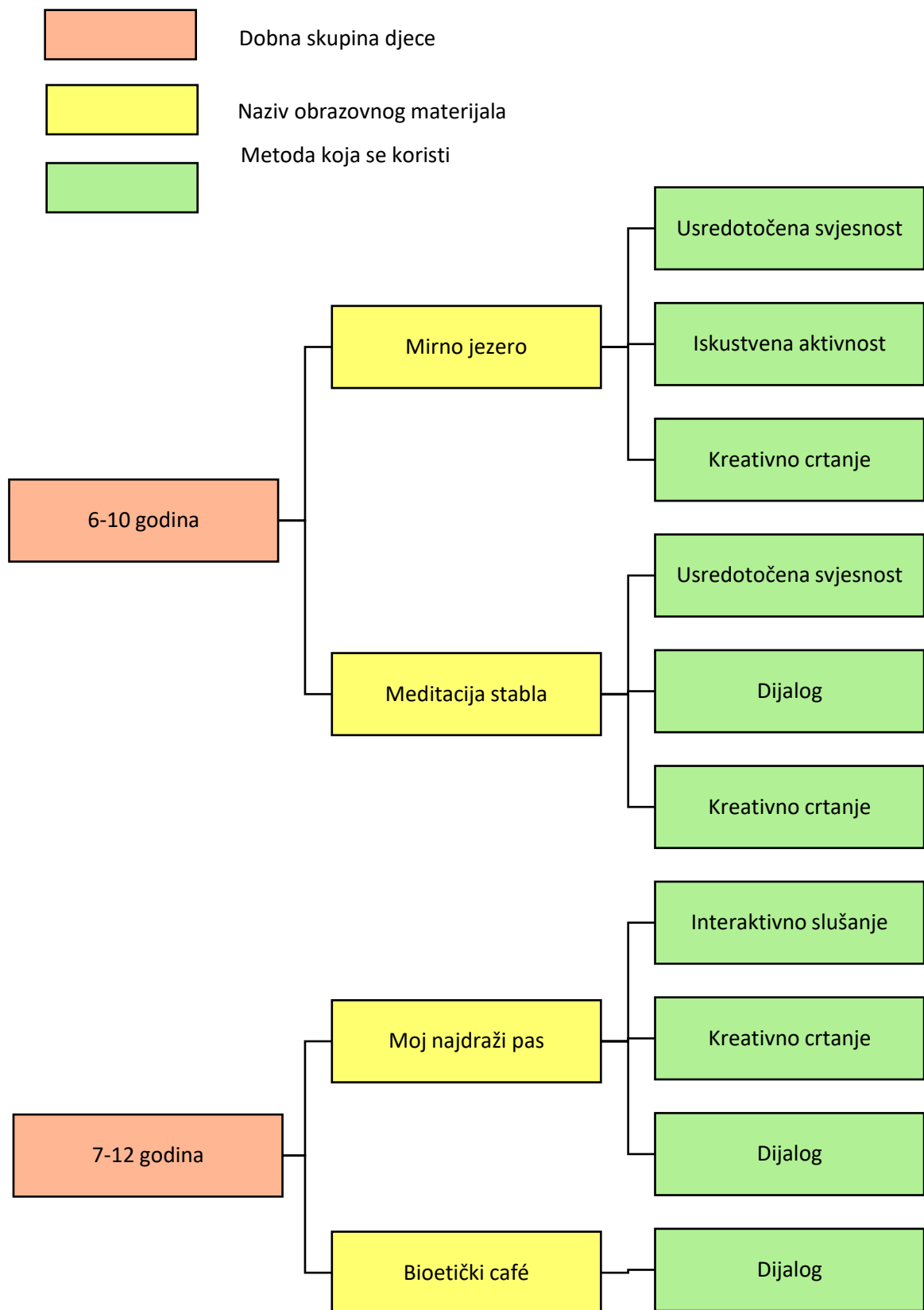

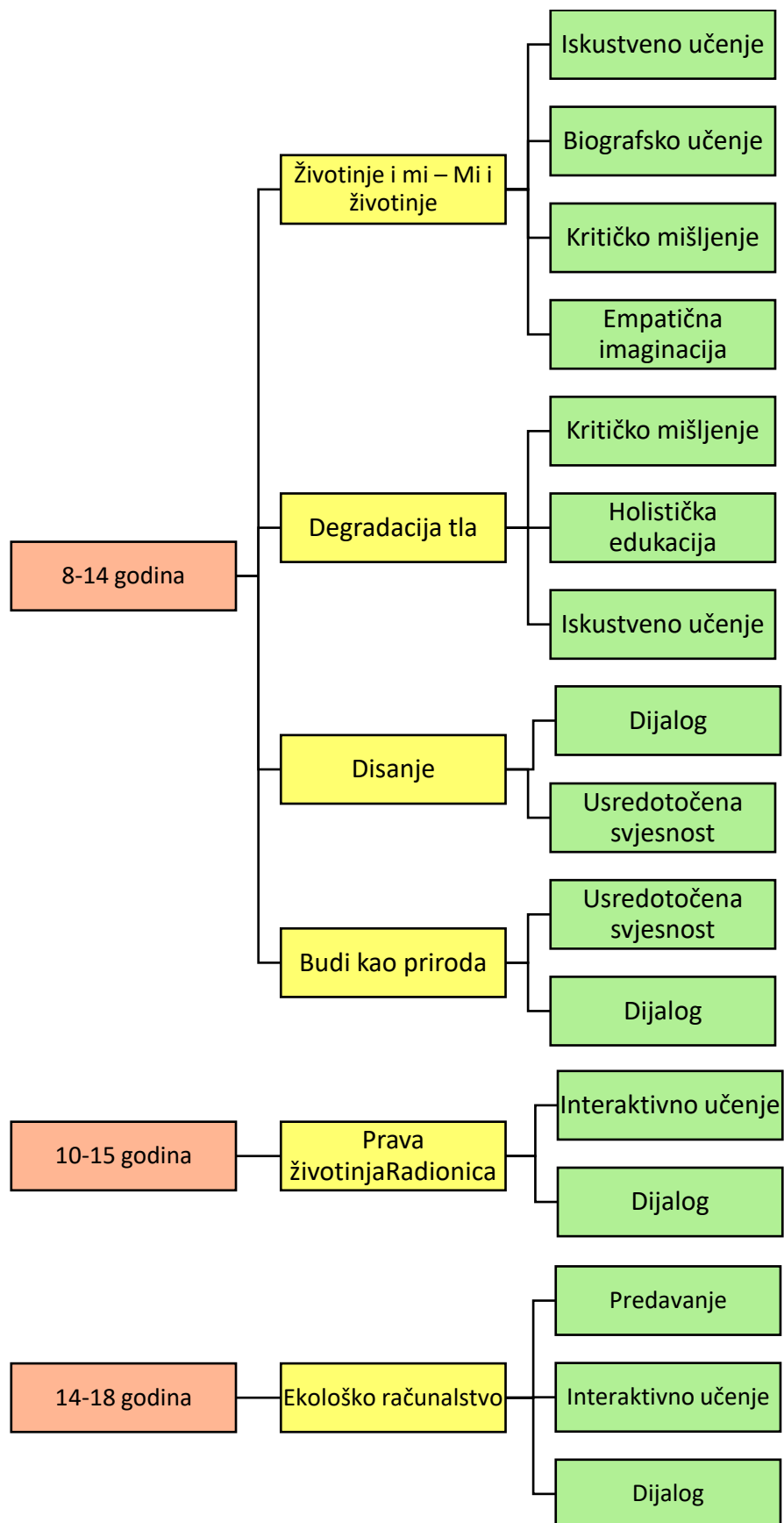
Materijali se mogu koristiti u različitim obrazovnim okolnostima i u bilo kojoj zemlji i u bilo kojem kontekstu jer se bavi pitanjima koja nemaju granica već su univerzalna.

Nadamo se da će vas ovi obrazovni materijali potaknuti na kreativnost i dati vam novu dimenziju u radu i poučavanju o bioetičkim temama na jednostavan, kretivan i zabavan način.

2. PODJELA EDUKATIVNIH MATERIJALA

Moj najdraži pas

Bilješka: Ova radionica se može održati s djecom od 7 do 12 godina. Međutim, s modifikacijama, radionica se može održati i s mlađim grupama. Pobrinite se da materijali, tema, broj sudionika, vrijeme i nivo rasprave bude prilagođen dobi skupine.

Dobni raspon: 7-12 godina

Vrijeme: 40-60 minuta

Grupa: 10-25 sudionika

Materijali i alati: Računalo sa zvučnicima ili CD player, zvučni materijal s primjerima zvukova životinja, drvene bojice ili pastelne boje, listovi papira.

Obrazovne metode: Interaktivno slušanje, kreativno crtanje, dijalog.

Ključni obrazovni ciljevi:

- Potaknite sudionike da:
 - o izraze osjećaje prema životinjama.
 - o propitaju i razmisle o empatiji prema životinjama
 - o bolje razumiju osjećaje životinja i njihove potrebe
 - o razmisle o svom odnosu sa životinjama

Uvod:

Ova umjetnička radionica kombinira elemente slušanja i prepoznavanja životinjskih emocija kroz zvukove koje stvaraju, s likovnim izrazom dječje empatije uz pomoć crteža i rasprave kako bi se razvio dječji senzibilitet prema životinjama.

Ključna uputa: Kao primjer za ovu radionicu, psi su odabrani kao životinja s kojom se radi. Međutim, ova radionica se može napraviti s bilo kojom drugom životinjom ako su nam dostupni primjeri zvukova.

Korak po korak – kako to učiniti?

- Ako radite s djecom, pobrinite se da im je udobno i da budu opuštena
- Mogu sjesti kako god žele, ali moraju imati čiste površine za crtanje za predstojeće zadatke.

-
- Voditelj djeci predstavlja korake u radionici:
 - Ako želite nešto reći, morate podignuti ruku.
 - Morate slušati zvučni zapis jako pažljivo, kao i druge sudionike ako imaju što za reći.
 - Razmislite o prezentiranom zvučnom materijalu, nemojte se bojati izraziti svoje mišljenje ili osjećaje o temi.
 - Voditelj objašnjava plan radionice:
 - Djeca će slušati četiri različita primjera zvukova koje proizvode psi.
 - Nakon svakog zvučnog primjera, djeca će imati pet minuta da nacrtaju psa na način kako zamišljaju da je pas izgledao kad je proizveo taj zvuk.
 - Svaki zvuk koji voditelj pušta djeci predstavlja različito stanje ili osjećaj u kojem je pas kada je proizveo te zvukove: ljut, tužan, uplašen ili uzbuđen.
 - Voditelj reproducira zvuk jedan po jedan, ne objašnjavajući odmah što zvuk predstavlja i puštajući djecu da pokušaju protumačiti emociju koja stoji iza njega.
 - Nakon svakog primjera, voditelj daje djeci 5 minuta da pokušaju nacrtati psa u zadanom stanju.
 - Tijekom crtanja potaknite djecu na slobodno izražavanje i crtanje onoga za što smatraju da je pravi odgovor.
 - Nakon što su reproducirana sva četiri zvučna primjera i djeca nacrtala sva četiri psa, voditelj objašnjava koje stanje emocija su ti zvukovi predstavljali.
 - Raspravite zajedno s djecom o crtežima koje su napravili.
 - Otvorite raspravu s provjerom tko je točno prepoznao stanje.
 - Pitajte ima li netko psa ili bilo kojeg drugog kućnog ljubimca i može li prepoznati kako se osjećaju njihovi ljubimci.
 - Pitanja vodite dalje prema primjerima emocija koje ste reproducirali.
 - Ako su djeca imala poteškoća u prepoznavanju osjećaja iz zvučnog primjera, pitajte ih postoje li još neki vizualni znakovi koji će im pomoći da prepoznaju stanje u kojem se nalaze životinje ili usporedite zvučni zapis sa sljedećim.
 - Primjerice, započnite s primjerom tužnog zvuka, raspravljajući o dječjim crtežima pitajte ih:
 - Kada se osjećáš tužno?
 - Sviđa li ti se biti tužan?
 - Što radiš kada si tužan?
 - Koji razlozi psa mogu učiniti tužnim?
 - Koje stvari ljudi čine koje životinje čine tužnim?
 - Je li njihova tuga nama važna i zašto?
 - Što možemo učiniti da se psi osjećaju bolje kad su tužni?
 - Pitajte djecu kako su se osjećali kad su slušali zvučni primjer prije nego što krenete na sljedeći zvučni primjer s novim setom pitanja.

-
- Primjerice, nastavite s primjerom uplašenog psa, postavljajući pitanja o osjećajima i simpatiji sa suptilnom bioetičkom pozadinom:
 - Kada se osjećate uplašeno?
 - Što radite kad ste uplašeni?
 - Mogu li psi biti uplašeni kao i mi?
 - Što pse može uplašiti?
 - Mogu li ljudi uplašiti pse? Mogu li psi uplašiti ljude?
 - Kako i zašto ih plašimo?
 - Možemo li im pomoći da ne budu uplašeni? Kako?
 - Je li u redu dirati uplašenog psa kako bi se osjećao bolje? Zašto?
 - Ponovno, pitajte djecu kako su se osjećali kad su slušali zvučni primjer prije nego što krenete na sljedeći zvučni primjer s novim setom pitanja.

 - Primjerice, nastavite s primjerom ljutog zvuka, raspravljajući o dječjim crtežima i pitajte ih:
 - Što te čini ljutim?
 - Što radiš kad si ljut?
 - Želiš li da te drugi ljudi grle kad si ljut?
 - Kako možemo znati da je osoba ljuta?
 - Možemo li znati da je pas ljut?
 - Što možemo učiniti da se pas osjeća bolje kada je ljut?
 - Je li u redu maziti ljutog psa kako bi se osjećao bolje? Zašto?
 - Je li se bojiš ljutog psa? Zašto?
 - Možemo li učiniti nešto drugo za psa, umjesto da ga mazimo? Što?
 - Ponovno, pitajte djecu kako su se osjećali kad su slušali zvučni primjer prije nego što krenete na sljedeći zvučni primjer s novim setom pitanja.

 - Kada djeca odgovore nastavite sa zadnjim uzbuđenim zvukom, raspravljajući i dječjim crtežima i pitajte ih:
 - Kada se osjećate uzbuđeno?
 - Sviđa li vam se biti uzbuđen?
 - Postoji li razlika između uzbuđenja i sreće?
 - Možemo li vidjeti razliku između uzbuđenog i sretnog psa? Kako?
 - Možemo li vidjeti razliku između tužnog, uplašenog ili ljutog psa? Kako?
 - Kakvog bi psa volio susresti: tužnog, uplašenog, ljutog ili uzbuđenog/sretnog? Zašto?
 - Na kraju, pitajte djecu kako su se osjećali kad su slušali zvučni primjer. Jesu li se osjećali drugačije nego što su se osjećali dok su slušali prethodni zvuk?

Savjeti za voditelja

- Dana pitanja su primjeri kako voditi raspravu. Uvijek možete prilagoditi pitanja prema dobnoj skupini i odgovorima djece na već postavljena pitanja.
- Djeca koja pravilno prepoznaju sve emocije nije cilj radionice! Cilj je potaknuti djecu na razmišljanje i izražavanje vlastitih emocija i pomoći im u razvoju empatije prema drugim živim bićima.
- Potaknite djecu, posebno mlađu, da nađu druge načine (ne samo maženje životinje) za pomoć/brigu o životinjama. Imajte na umu da maženje životinje nije uvijek sigurno za djecu.

Materijali za vođenje radionice:

- Različiti zvukovi koji proizvode životinje:
 - [Ljut pas](#)
 - [Uzbuđen pas](#)
 - [Uplašen pas](#)
 - [Tužan pas](#)